

kompakt ^u halmazok folyt. fgu.-ek:

egyenletes folytonos ✓

értékészlet kompakt [✓] halmazságon, szűk $\Rightarrow$ sz. -hoz

felvesszük min és max helyességi axióma

- de nem (de bizonyos esetekben igen)

pl: $H \subset \mathbb{R}^n$, (x, d_1) metrikus tér, H kompakt

$f: H \rightarrow \mathbb{R}$ folyt.

Differenciálhatóság

$\exists \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$ f diff.

lineáris approximáció:

f diff-ható x_0 -ban $\Leftrightarrow \exists A \in \mathbb{R}$ $f(x) - f(x_0) = (A + \omega(x))(x - x_0)$
 ω folyt
 $\omega(x_0)$ -ban helyettesítés
érték = 0 $f(x) \in \mathbb{R}$
 $f: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$

csak akkor lehet általánosítani, ha $x \in \mathbb{R}$
 $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}^n$

skaláris szorzat: kétszörös elv.

$w_1(1, 2)$

$w_2(2, -1)$

$w_1, w_2 = 1 \cdot 2 + 2 \cdot (-1) = 0 \Rightarrow$ a két vektor ~~is~~ egyenesen
(azaz a skaláris szorzat 0)

Def: legyen $f: H \rightarrow \mathbb{R}^n$ $H \subset \mathbb{R}$
nem üres halmaz.

x_0 belső pontja H -nek, ekkor a $\Phi: H \setminus \{x_0\} \rightarrow \mathbb{R}^n$,
 $\Phi(x) = \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$ az f fgu x_0 -beli differenciálhányadosa.

f diffható, ha $\exists$ $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$ határérték

Tétel: Legyen $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}^m$ és f fgv x helyen =
 $(f(x) =) (f_1(x), f_2(x), \dots, f_m(x))$, ahol $f_i: H \rightarrow \mathbb{R}$.

Ha f_i fgv diffható x_0 -ban (x_0 belső pontja H -nak) $\forall i = 1, 2, \dots, m$
esetén $\Rightarrow f$ fgv is diffható, $f'(x_0) = (f_1'(x_0), f_2'(x_0), \dots, f_m'(x_0))$

ny. integrálhatóság //

Def: Legyen $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}$, x_0 belső pontja H -nak.
akkor mondjuk, w. az f fgv. diffható x_0 -ban,

ha $\exists \underline{A} \in \mathbb{R}^n$ vektor, $\underline{\omega}: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}^n$ folyt fgv.

$\underline{\omega}(x_0) = \underline{0}$ (ω x_0 helyen vett értéke 0.) úgy hogy

$$f(x) - f(x_0) = (\underline{A} + \underline{\omega}(x)) (x - x_0)$$

$\underline{A}$ -t az fgv. diff-hányadosának meresét

Tétel: Ha $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}$ x_0 belső pontja H -nak
 x_0 diff-ható x_0 -ban.

$\Rightarrow$ (1) $\underline{A}$ egyértelmű

(2) f folytonos x_0 -ban

Def: Legyen $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}$, x_0 belső pontja H -nak.

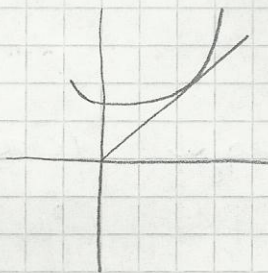
és $\underline{e} \in \mathbb{R}^n$, $|\underline{e}| = 1$, ha $\lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + t\underline{e}) - f(x_0)}{t}$ létezik a

lim $\frac{f(x_0 + t\underline{e}) - f(x_0)}{t}$ határérték, akkor

itt az f fgv x_0 -ban az $\underline{e}$ iránymenti
deriváltjának nev.

$$\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + t) - f(x_0)}{t}$$

$$x - x_0 = t$$

pl.: $f: \mathbb{R} \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ $f(x, y) = x^2 + 2y$ $x_0 = (1, 0)$

$e = (\cos \alpha, \sin \alpha)$ $\cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1$

$t e = (t \cos \alpha, t \sin \alpha)$

$x_0 + t \cdot e = (1 + t \cos \alpha, t \sin \alpha)$

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{(1 + t \cos \alpha)^2 + 2t \sin \alpha - (1^2 + 2 \cdot 0)}{t} =$$

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{1 + 2t \cos \alpha + t^2 \cos^2 \alpha + 2t \sin \alpha - 1}{t} =$$

$$= \lim_{t \rightarrow 0} (2 \cos \alpha + \underbrace{t \cos^2 \alpha}_{\rightarrow 0} + 2 \sin \alpha) = 2 \cos \alpha + 2 \sin \alpha$$

Def: Ha e az $\mathbb{R}^n$ -beli normált bázis

$(0, 0, 0, \dots, 0)$ akkor e iránymenti derivált
v. dv.

tal parciális deriváltak ismeret.

Fel.:

$$\frac{\partial f}{\partial x}(x_0), \quad \frac{1}{x}(x_0)$$

$$\frac{\partial f}{\partial x}(x_0), \quad \frac{\partial f}{\partial y}(x_0) \quad \left(= \frac{df}{dx} \right)$$

görd

Pl.:

$$f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x, y) = x^2 + 6xy + 8$$

$$\frac{\partial f}{\partial x} = 2x + 6y \rightarrow x \text{ szerinti parciális}$$

$$\frac{\partial f}{\partial y} = 6x$$

Mindent, ami szerint nem deriválunk $\Rightarrow$ KONSTANS

Tétel: legyen $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}$ fgv., x_0 belső p. H -ban.

Ha f differenciálható x_0 -ban $\Rightarrow$ H x_0 -beli

parciális deriváltak $\exists$, és $A = \left(\frac{\partial f}{\partial x_1}(x_0) \quad \frac{\partial f}{\partial x_2}(x_0) \quad \dots \right)$

$$\left(\frac{\partial f}{\partial x_n}(x_0) \right)$$

$$f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R} \quad f(x, y) = x^2 + 6xy + 8$$

$$P(1, 1)$$

$$A = (2 \cdot 1 + 6 \cdot 1, 6 \cdot 1)$$

$$\frac{\partial f}{\partial x} = 2x + 6y$$

$$\frac{\partial f}{\partial y} = 6x$$

Tétel: legyen $H \subset \mathbb{R}^n$, $f: H \rightarrow \mathbb{R}$, x_0 belső pontja H -nak.

Ha f fgv.-nek $\exists$ parciális deriváltakai x_0 -ban és

ezek folytonosak $\Rightarrow$ f differenciálható x_0 -ban.

Pl.: Ha az f fgv. i -edik parciális derivált fgv.-e differenciálható az j -edik változó szerint, $\Rightarrow$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x_i \partial x_j} \text{-rel jelöljük } f''_{x_i, x_j}$$

Tétel: (Schwarz)

Ha $\exists$ parciális deriváltak, a sorrend
felcserélhető.

$$f''_{ij} = f''_{ji}$$